

УДК 330.142.211.4; 657.421

DOI: 10.31891/2307-5740-2021-298-5(1)-46

ОВОД Л. В.

ORCID: 0000-0002-7719-7046

e-mail: lar.ovod@i.ua

Хмельницький національний університет

ЕВОЛЮЦІЯ НАУКОВОЇ ДУМКИ ЩОДО СУТНОСТІ АМОРТИЗАЦІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ В АМОРТИЗАЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджено сутність амортизації з точки зору економічної категорії з урахуванням різних позицій, підходів, концепцій, аспектів та варіантів в працях науковців та нормативних документах. Основними концептуально-видовими підходами визнано законодавчо-правовий, класичний, у тому числі економічний та обліковий, а також податковий. Зроблено висновок, що в основу класичного підходу покладено концепції зношування й знецінення основних засобів, відшкодування їх вартості і відтворення. На основі аналізу концепцій і аспектів амортизації сформовано новий підхід до визначення сутності амортизації за умов ринку, як інтерактивного інструменту стратегічного управління та оптимізації податкового потенціалу підприємства.

Ключові слова: амортизація, концепції амортизації, аспекти амортизації, підходи до амортизації, знос основних засобів, амортизаційна політика

LARYSA OVOD

Khmelnitskyi National University

EVOLUTION OF SCIENTIFIC THOUGHT ABOUT THE ESSENCE OF DEPRECIATION AND ITS SIGNIFICANCE IN THE DEPRECIATION POLICY OF THE ENTERPRISE

The article examines the economic category of "depreciation" in the works of scientists and regulations: different positions, approaches, concepts, aspects and options. The main shortcomings about the role of depreciation in modern business conditions are emphasized: 1) neglect of the importance of the process of depreciation of fixed assets in the enterprise; 2) mixing the concepts of "depreciation", "depreciation deductions", "wear"; 3) appropriation of depreciation of functions not peculiar to it. There are eight main positions in the works of scientists about the economic essence of depreciation, but none of these positions corresponds to the role of depreciation in modern conditions. The main approaches to the interpretation of depreciation by scientists are as follows: 1) depreciation – a monetary expression of depreciation of fixed assets; 2) depreciation – the process of transferring the cost of depreciation of fixed assets to the cost of production; 3) depreciation – the method of accounting; 4) depreciation – an investment resource and a means of accumulating funds for further renewal of means of labor.

The variety of approaches to the interpretation of the term "depreciation" made it possible to systematize and combine certain approaches in the concept of depreciation. The main conceptual and specific approaches the author considers the legislative, classical, including economic and accounting, as well as tax. The classical approach is based on the concept of depreciation and impairment of fixed assets, reimbursement of their value and reproduction. Based on the analysis of concepts and aspects of depreciation, a new approach to determining the nature of depreciation under market conditions has been formed. Today, depreciation of fixed assets is an interactive tool for strategic management and optimization of the tax potential of the enterprise.

Keywords: depreciation, depreciation concept, aspects of depreciation, approaches to depreciation, depreciation of fixed assets, depreciation policy.

Постановка проблеми у загальному вигляді

та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

Стратегічною метою розвитку України є побудова сильної та сучасної європейської демократичної держави з потужною економікою. Проте, зношеність основних засобів та обмеженість у використанні сучасних технологій не дозволяють прогнозувати швидкі зміни економічного стану країни, структури вітчизняного експорту та значне покращання конкурентних позицій вітчизняних виробників на зовнішньому та внутрішньому ринку у короткостроковій перспективі.

Як показує досвід індустріально розвинутих країн, підвищенню інноваційного потенціалу сприяє проведення ефективної амортизаційної політики та її інструментів як складової інвестиційної політики на всіх рівнях управління, що дозволяє забезпечити оновлення виробничого потенціалу підприємства й держави в цілому. Отже, процес дослідження і удосконалення амортизаційної політики підприємств слід визнати дуже важливим, а тому стає зрозумілою необхідність подальшого поглибленого вивчення сутності, ролі і функції амортизації, її впливу на результати діяльності підприємства з урахуванням сучасних умов господарювання. Водночас, правильне розуміння природи амортизації як економічного явища дозволяє обґрунтовано підходити до вирішення багатьох проблем, пов'язаних із розробкою амортизаційної політики підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Вагомий науковий внесок в розкриття економічної сутності амортизації здійснили як вітчизняні, так і закордонні вчені. Трактуювання амортизації як економічної категорії розглядали вчені: С.Ф. Голов, Л.Г. Ловінська, Ю.І. Стадницький, К.О. Утенкова, Е.С. Хендріксен, О.Л. Хотомлянський, М.Г. Чумаченко, І.Й. Яремко, М. Ман та ін.

Дослідження праць вітчизняних та іноземних авторів дозволили систематизувати погляди вчених у таких напрямках: 1) «амортизація» в економічних дослідженнях з точки зору існуючих позицій, рис, концепцій, аспектів, підходів, варіантів; 2) співвідношення економічних категорій «знос» та «амортизація»; 3) співвідношення понять «амортизація» та «амортизаційні відрахування»; 4) функції амортизації; 5) роль амортизації основних засобів в діяльності підприємства та держави.

Невирішена частина загальної проблеми

В економічній літературі немає єдиної думки щодо сутності амортизації, а дослідження сучасних вчених-економістів в переважній більшості пов'язані з аналізом поточного порядку нарахування амортизації без поглибленого вивчення цієї економічної категорії та вимог сьогодення. Аналіз обліково-економічної літератури, публікацій різних вчених та нормативно-правових документів дозволяють виділити ряд основних недоліків, пов'язаних із визначенням суті, ролі і місця амортизації в сучасних умовах господарювання: 1) нехтування значущістю процесу амортизації основних засобів в державі і діяльності підприємства зокрема; 2) перемішування та плутанина у поняттях «амортизація», «амортизаційні відрахування», «знос», «зношення»; 3) надання амортизації невластивих їй функцій.

Формулювання цілей статті

Метою дослідження є аналіз еволюції наукової думки щодо економічної сутності поняття «амортизація» та окреслення її ролі та місця в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження

З позиції підприємства амортизація виступає як важливий спосіб повернення раніше вкладених коштів у формування необоротних активів і вагома частина фінансової та управлінської роботи на підприємстві. Тому, розмір амортизаційних відрахувань повинен щороку плануватися при розробці фінансового плану і кошторису витрат на виробництво, інших фінансових показників. Забезпечення в необхідних розмірах коштів для розширеного відтворення основних засобів свідчить про ефективність фінансового управління підприємством. Критичний огляд економічної літератури та нормативно-законодавчих документів дає підстави зробити висновок, що немає єдиної думки щодо сутності амортизації. Еволюція поглядів на амортизацію призвела до створення наступних теоретичних та практичних тлумачень цього терміну, які вносять певну плутанину у визначення вказаної економічної категорії, і які зведено до наступних основних груп:

- 1) амортизація як економічна категорія з урахуванням основних позицій і рис [1; 4; 7–9; 16; 18; 20–23];
- 2) підходи до трактування амортизації [7; 10; 16; 17; 19];
- 3) концепції амортизації [3; 5; 6; 8; 11; 14];
- 4) аспекти амортизації [2; 8; 22; 24];
- 5) варіанти амортизації [15].

Актуальність розгляду амортизації як економічної категорії з урахуванням основних позицій та рис зумовлена відсутністю єдиного підходу до її визначення, а отже є найбільш дискусійною категорією. Передусім, амортизацію розглядають як процес, спосіб або засіб розкриття певного економічного явища. Узагальнюючи різні погляди вчених, практиків і законодавців можна виділити вісім основних позицій щодо розкриття економічної сутності амортизації:

1. Амортизація – це частина вартості основних фондів, яка відповідає грошовому вираженню їх зносу за простого відтворення [4].

2. Амортизація – це амортизаційні відрахування, які включаються в собівартість продукції і відповідають певній частині вартості зношених засобів праці [22; 23].

3. Амортизація є вартісною оцінкою спрацювання основних фондів лише в частині затрат на капітальні ремонти, модернізацію та інші поліпшення основних фондів. Вона виступає як реальний приплив грошових коштів у складі прибутку підприємства О. Хотомлянський [21].

4. Амортизація – складний економічний процес (механізм), який включає в себе систематичний розподіл вартості основних фондів, які підлягають відтворенню протягом строку їх використання, порядок відтворення зношених основних фондів в натуральній і вартісній формі, формування амортизаційного фонду [9; 19].

5. Амортизація – це процес (або механізм) систематичного, поступового перенесення вартості основних фондів на створений продукт (або на собівартість продукції) з метою нагромадження засобів для їх планомірного відтворення у вигляді амортизаційного фонду [18].

6. Амортизація – це процес повернення і нагромадження коштів, внутрішнє джерело інвестування, резерв, створюваний для заміни зношених активів [7; 8; 16].

7. Амортизація – це метод бухгалтерського обліку, елемент облікової політики [1; 12; 20].

8. Амортизація – елемент податкового обліку, засіб впливу на розмір податку на прибуток [13].

Слід зазначити, що спостерігається різноманітність поглядів на амортизацію як для минулих, так і сучасних економічних досліджень. Водночас, погоджуючись із думкою професора Л. Г. Ловінської [10, с. 94], можна зробити висновок: жодна з позицій щодо сутності амортизації не враховує, що основні

засоби «потребують додаткових витрат на підтримання їх у робочому стані; ні один з підходів не враховує непередбачуваність фізичного зносу, а тим більше морального». Крім того, жодна з позицій не враховує зниження ринкової вартості об'єкта за певний період часу. Водночас, В. М. Крамар та Л. Г. Ловінська зазначають, і ми погоджуємось з цією думкою, що «сучасний статус» амортизації в науці і в нормативному забезпеченні ведення бухгалтерського обліку змінився. Тому амортизація – елемент витрат звітного періоду, тобто засіб відшкодування вкладеного раніше капіталу, джерело майбутніх капітальних інвестицій, і, як наслідок, – складова фінансової політики підприємства [8; 10].

Слід зауважити, що в наукових дослідженнях українських й закордонних економістів щодо розкриття поняття «амортизація» виявлено узагальнені різні наукові підходи та відповідно трактування цієї економічної категорії. Найбільш ґрунтовне й системне дослідження різноманітних підходів трактувань поняття «амортизація» здійснено Ю. І. Стадницьким, яким виділено 14 наукових підходів до визначення поняття «амортизація» та здійснено поділ їх на певні групи [17]. Не менш важливими є наукові праці у цій царині таких вчених, як Т. Б. Ігнашкіна [7], В. М. Крамар [8], Л. Г. Ловінська [10], М. В. Рета [16], К. О. Утенкова [19], П. Й. Яремко [24] та інших. При всій багатоваріантності підходів до трактування амортизації в наукових працях зазначених вчених найбільш уживаними є наступні:

- амортизація – грошовий вираз зносу основних засобів;
- амортизація – процес перенесення вартості зносу основних засобів на собівартість продукції;
- амортизація – це прийом або метод бухгалтерського обліку;
- амортизація – інвестиційний ресурс та засіб акумулювання грошових коштів для подальшого оновлення засобів праці.

Різнорічність підходів до трактування терміна «амортизація» дала можливість сформувати змістову сукупність поглядів щодо цього об'єкта досліджень і дозволила вченим систематизувати та органічно поєднати певні підходи у концепції амортизації. Існує велика кількість наукових праць щодо розкриття концепції амортизації основних засобів (основних фондів, основного капіталу), оскільки вона, як важливий макроекономічний показник, знаходиться на перехресті наукової теорії та практики господарювання. Це питання у своїх працях розглядали С. Ф. Голов [3], Н. В. Довгопол [5], А. А. Єремія [6], Н. С. Приймак [14], П. Й. Яремко [24], М. Ман [25] та ін. Зазначені вчені-економісти згрупували концепції амортизації, як визначені способи її розуміння та трактування у різну кількість видів, але дозволило виділити основні з них: 1) законодавча (юридична) [14]; 2) класична (натуралістична) або концепція зносу [6; 11; 14]; 3) бухгалтерська (облікова) [3; 5; 6; 11; 14; 24] у т. ч. операційна (причинна, казуальна) та фінансова (концепції витрат, відновлення, оцінки, збереження капіталу та зниження вартості активів [3; 5]; 4) економічна [6]; 5) податкова (фіскальна) [6; 11; 14; 24]; 6) інвестиційна [6; 14].

Розглядаючи економічну природу амортизації, більшість дослідників виділяє три концепції амортизації: класичну, економічну та фіскальну (податкову).

Теоретичним обґрунтуванням амортизації з точки зору її аспектів, які збігаються у переважній більшості з концепціями амортизації, присвятили свої роботи С. Ф. Голов [2, с. 3], В. М. Крамар [8, с. 132], М. Г. Чумаченко [22, с. 3], І. Й. Яремко [24, с. 5]. Найбільш системне дослідження різноманітних аспектів трактувань поняття «амортизація» здійснив С. Ф. Голов. Науковець зазначає, що амортизація є багатоаспектною категорією, а «різні аспекти амортизації передбачають і різні підходи до її числення і інтерпретації» [2, с. 3]. Цієї ж думки дотримуються В. М. Крамар [8, с. 133] та М. Г. Чумаченко [22, с. 3]. Науковці виокремлюють чотири аспекти амортизації: обліковий, економічний, фінансовий і правовий. Водночас, С. Ф. Голов зауважує, що сучасна облікова концепція амортизації не позбавлена недоліків і «заснована на низці допущень, що можуть бути помилковими» або «рідко підтверджуються практикою» [2, с. 3]. Вчений робить слушній висновок, що бухгалтерська амортизація не дає змоги оцінити реальну економічну рентабельність діяльності підприємства. При цьому автор наголошує, що й економічний аспект амортизації немає нічого спільного з «відтворювальною функцією амортизації», оскільки існують відмінності між бухгалтерською та економічною концепціями прибутку [2, с. 5].

Слід зазначити, що вітчизняні науковці разом із багатоаспектністю цієї економічної категорії припускають і різні підходи до її визначення та інтерпретації в залежності від поставленої мети. Тому, принципове питання тут полягає у виборі мети нарахування амортизації як основи розподілу вартості об'єкту основних засобів за час його експлуатації та алгоритмі розрахунку амортизаційних відрахувань.

Сутність амортизації з позиції її варіантності, кількісного та якісного впливу на фінансування відтворення основних засобів розглядав колектив авторів К. П. Проскура, Г. О. Зінов'єв, О. М. Капустян. Автори стверджують, що існує «декілька можливих варіантів амортизації: 1) фіксована частка активів на кожний період часу; 2) фіксована частка активів, що залишилася; 3) частка дозволених витрат, що зменшується лінійно за період функціонування обладнання; 4) частка вартості активів, яка може бути списана з самого початку» [15, с. 145].

Підводячи підсумок аналізу різнобічності підходів, концепцій, аспектів амортизації і абстрагуючись від термінологічного різнотлумачення, слід визнати, що наукові позиції вчених-економістів виражають систему поглядів на певні явища, способи їх трактування та точки зору, з яких сприймається або оцінюється те чи інше явище. Таким чином, думки вчених зводяться до наступних концептуально-видових підходів (рис. 1):

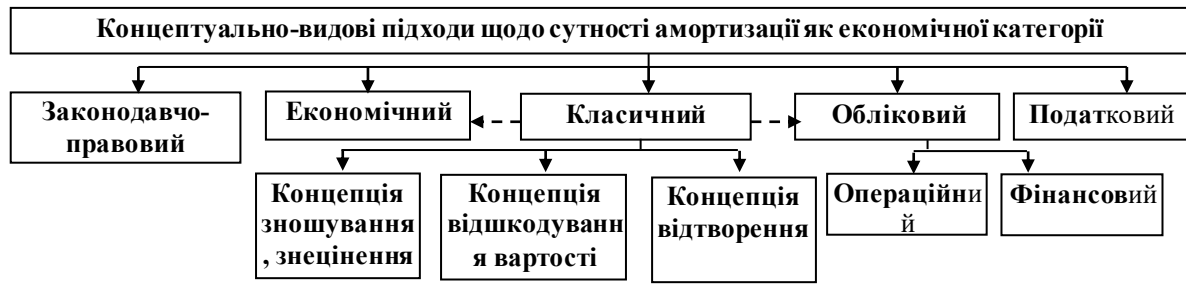

Рис. 1. Концептуально-видові підходи щодо сутності амортизації як економічної категорії*

Таким чином, незважаючи на тривале неоднозначне змістовне трактування поняття «амортизація», відсутність єдиної погодженої точки зору, вважаємо, що принципове вирішення цього питання є досить важливим для прийняття стратегічних управлінських рішень і виокремлення управлінської функції амортизації в сучасних умовах. Тому, пропонуємо амортизацію трактувати як складну економічну категорію, що відображає сукупність способів систематичного розподілу вартості основних засобів протягом строку їх корисного використання (експлуатації) та перенесення вартості зношуваних об'єктів на витрати, цільового використання амортизаційного капіталу, оптимізації податкового потенціалу підприємства і яка є інтерактивним інструментом стратегічного управління.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі

Аналіз та огляд сучасних теоретичних трактувань щодо категоріального апарату «амортизація», «амортизаційні відрахування» дозволив визначити їх змістовне наповнення, тотожності й відмінності між ними, систематизувати теоретичні та практичні тлумачення економічної категорії «амортизація» з урахуванням існуючих позицій, концепцій, аспектів, підходів, варіантів. Змістовне наповнення поняття «амортизація» шляхом уточнення трактування, на відміну від інших, акцентує увагу на її управлінському аспекті, що дало змогу серед стратегічних цілей управління підприємством виділити завдання управління ефективністю амортизаційної політики для забезпечення вчасного науково-технічного оновлення засобів праці та рентабельного функціонування суб'єкту господарювання за умов ринку.

Література

1. Велш Глен А. Основи фінансового обліку / Г. А. Велш, Д. Г. Шорт ; пер. з англ. О. Мінін, О. Ткач. – К. : Основи, 1997. – 943 с.
2. Голов С. Ф. Дискусійні аспекти амортизації / С. Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 5. – С. 3–8.
3. Голов С. Ф. Концепції амортизації та їх вплив на облік і управління в сучасних умовах / С. Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 8. – С. 9–15.
4. Гура Н. О. Економічний зміст амортизації основних засобів і проблеми її нарахування / Н. О. Гура // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2010. – № 3 (53). – С. 73–74.
5. Довгопол Н. Амортизація: предметна сутність і ступінь впливу на відтворення основних засобів / Н. Довгопол, М. Нестеренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 12. – С. 3–13.
6. Єремія А. А. Основні концепції та функції амортизації / А. А. Єремія // Академічний огляд. – 2010. – № 2(33). – С. 102–107.
7. Ігнашкіна Т. Б. Обґрунтування теоретичних аспектів дефініцій «знос» і «амортизація» в сучасній економічній науці [Електронний ресурс] / Т. Б. Ігнашкіна, Н. О. Шура // Ефективна економіка. – 2009. – № 3. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=86>.
8. Крамар В. Визначення поняття «амортизація» в умовах адаптації українського законодавства до загальноєвропейських стандартів / В. Крамар // Підприємство, господарство і право. – 2010. – № 9. – С. 132–134.
9. Левицька І. В. Амортизація як чинник прискорення процесів відтворення на підприємствах / І. В. Левицька // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2011. – № 2, Т. 1. – С. 106–112.
10. Ловінська Л. Г. Нарухування зносу – спосіб регулювання балансової оцінки довгострокових активів / Л. Г. Ловінська // Фінанси України. – 2006. – № 7. – С. 92–100.
11. Матвієнко М. В. Теоретичні та практичні аспекти амортизації в морських торговельних портах / М. В. Матвієнко // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті : збірник наукових праць. – Одеса : ОНМУ, 2010. – № 33. – С. 76–85.
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс] : затв. наказом Міністерства Фінансів України від 27.04.2000 року № 92. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.
13. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

14. Приймак Н. С. Амортизація та її функції у господарській діяльності підприємства / Н. С. Приймак // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки. – Кіровоград : КНТУ, 2009. – Вип. 16, Ч. 1. – С.194–201.
15. Проскура К. П. Вплив амортизації на фінансування вітчизняних підприємств / К. П. Проскура, Г. О. Зінов'єв, О. М. Капустян // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 6. – С. 144–150.
16. Рета М. В. Амортизація: економічна сутність та відображення в бухгалтерському обліку / М. В. Рета // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». – 2010. – № 56. – С. 3–6.
17. Стадницький Ю. І. Амортизація основних засобів: класифікація підходів / Ю. І. Стадницький // Наука і економіка : науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету. – 2011. – Вип. 4(24). – С. 72–78.
18. Стефанюк О. Д. Амортизація: поняття, методи, начислення / О. Д. Стефанюк // Економічний часопис – XXI. – 2011. – № 9–10. – С. 34–36.
19. Утенкова К. О. Місце амортизації і зносу в процесі відтворення основних засобів / К. О. Утенкова // Наука й економіка. – 2009. – № 4 (16). – Т.2. – С. 130–134.
20. Хендриксен Э. С. Теория бухгалтерского учета / Э. С. Хендриксен, М. Ф. Ван Бреда ; пер. с англ. – М., 1997. – 576 с.
21. Хотомлянський О. Одна небезпечна точка зору на природу амортизації / О. Хотомлянський // Економіка України. – 2007. – № 10. – С. 79–82.
22. Чумаченко М. Ще раз про амортизацію як важливе джерело інвестиційної діяльності підприємства / М. Чумаченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. – № 11. – С. 3–7.
23. Щирська О. В. Економічна сутність і бухгалтерське визначення амортизації / О. В. Щирська // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 8. – С. 68–74.
24. Яремко І. Й. Знос і амортизація необоротних активів – інструмент оцінки капіталу підприємства : моногр. / І. Й. Яремко. – Л. : Новий Світ–2000, 2005. – 148 с.
25. Mariana Man Accounting and fiscal policies regarding the treatment of assets depreciation – national and international. Internal Auditing and Risk Management. 2011. V. 2(22). P. 32–48. URL : <http://www.kadamar.ro/atharticles/2011-2/2011-2-2.pdf>.

References

1. I. Velsh Hlen A. Osnovy finansovoho obliku / H. A. Velsh, D. H. Short ; per.z anhl. O. Minin, O. Tkach. – K. : Osnovy, 1997. – 943 s.
2. Holov S. F. Diskusii aspekty amortyzatsii / S. F. Holov // Bukhhalterskyi oblik i audyt. – 2005. – № 5. – S. 3–8.
3. Holov S. F. Kontseptsii amortyzatsii ta yikh vplyv na oblik i upravlinnia v suchasnykh umovakh / S. F. Holov // Bukhhalterskyi oblik i audyt. – 2004. – № 8. – S. 9–15.
4. Hura N. O. Ekonomichniy zmist amortyzatsii osnovnykh zasobiv i problemy yii narakhuvannia / N. O. Hura // Visnyk ZhDTU. Seriia: Ekonomichni nauky. – 2010. – № 3 (53). – S. 73–74.
5. Dovhopol N. Amortyzatsiia: predmetna sutnist i stupin vplyvu na vidtvorennia osnovnykh zasobiv / N. Dovhopol, M. Nesterenko // Bukhhalterskyi oblik i audyt. – 2010. – № 12. – S. 3–13.
6. Yermiia A. A. Osnovni kontseptsii ta funktsii amortyzatsii / A. A. Yermiia // Akademychnyi ohliad. – 2010. – № 2(33). – S. 102–107.
7. Ihnashkina T. B. Obgruntuvannia teoretychnykh aspektiv definitsii «znos» i «amortyzatsiia» v suchasni ekonomichni nauki [Elektronnyi resurs] / T. B. Ihnashkina, N. O. Shura // Efektyvna ekonomika. – 2009. – № 3. – Rezhym dostupu : <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=86>.
8. Kramar V. Vyznachennia poniattia «amortyzatsiia» v umovakh adaptatsii ukrainskoho zakonodavstva do zahalnoievropeyskykh standartiv / V. Kramar // Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo. – 2010. – № 9. – S. 132–134.
9. Levytska I. V. Amortyzatsiia yak chynnyk pryskorennia protsesiv vidtvorennia na pidpriemstvakh / I. V. Levytska // Herald of Khmelnytskyi National University. – 2011. – № 2, T. 1. – S. 106–112.
10. Lovinska L. H. Narakhuvannia znosu – sposib rehuliuвання balansovoi otsinky dovhstrokovykh aktyviv / L. H. Lovinska // Finansy Ukrainy. – 2006. – № 7. – S. 92–100.
11. Matviienko M. V. Teoretychni ta praktychni aspekty amortyzatsii v morskyykh torhovelnykh portakh / M. V. Matviienko // Rozvytok metodiv upravlinnia ta gospodaruvannia na transporti : zbimyk naukovykh prats. – Odesa : ONMU, 2010. – № 33. – S. 76–85.
12. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 7 «Osnovni zasoby» [Elektronnyi resurs] : zatv. nakazom Ministrstva Finansiv Ukrainy vid 27.04.2000 roku № 92. – Rezhym dostupu : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>.
13. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 r. № 2755-VI [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
14. Pryimak N. S. Amortyzatsiia ta yii funktsii u hospodarskyi diialnosti pidpriemstva / N. S. Pryimak // Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalno tekhnichnoho universytetu: Ekonomichni nauky. – Kirovohrad : KNTU, 2009. – Vyp. 16, Ch. 1. – S.194–201.
15. Proskura K. P. Vplyv amortyzatsii na finansuvannia vitchyznianskykh pidpriemstv / K. P. Proskura, H. O. Zinoviev, O. M. Kapustian // Aktualni problemy ekonomiky. – 2010. – № 6. – S. 144–150.
16. Reta M. V. Amortyzatsiia: ekonomichna sutnist ta vidobrazhennia v bukhhalterskomu obliku / M. V. Reta // Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «Kharkivskiy politekhnichnyi instytut». – 2010. – № 56. – S. 3–6.
17. Stadnytskyi Yu. I. Amortyzatsiia osnovnykh zasobiv: klasyfikatsiia pidkhodiv / Yu. I. Stadnytskyi // Nauka i ekonomika : naukovo-teoretychnyi zhurnal Khmelnytskoho ekonomichnoho universytetu. – 2011. – Vyp. 4(24). – S. 72–78.
18. Stefanyuk O. D. Amortyzatsiia: ponyatiya, metody, nachislenie / O. D. Stefanyuk // Ekonomichnij chasopis – XXI. – 2011. – № 9–10. – S. 34–36.
19. Utenkova K. O. Mistse amortyzatsii znosu v protsesi vidtvorennia osnovnykh zasobiv / K. O. Utenkova // Nauka y ekonomika. – 2009. – № 4 (16). – T.2. – S. 130–134.

-
20. Hendriksen E. S. Teoriya buhgalterskogo ucheta / E. S. Hendriksen, M. F. Van Breda ; per. s angl. – M., 1997. – 576 s.
21. Khotomlianskyi O. Odnа nebezpechnа toчка zору nа pryrodu amortyzatsii / O. Khotomlianskyi // Ekonomika Ukrainy. – 2007. – № 10. – S. 79–82.
22. Chumachenko M. Shche raz pro amortyzatsiiu yak vazhlyve dzherelo investytsiinoi diialnosti pidpriemstva / M. Chumachenko // Bukhhalterskyi oblik i audyt. – 2004. – № 11. – S. 3–7.
23. Shchyrska O. V. Ekonomichna sutnist i bukhalterske vyznachennia amortyzatsii / O. V. Shchyrska // Aktualni problemy ekonomiky. – 2012. – № 8. – S. 68–74.
24. Yaremko I. Y. Znos i amortyzatsiia neoborotnykh aktyviv – instrument otsinky kapitalu pidpriemstva : monohr. / I. Y. Yaremko. – L. : Novyi Svit–2000, 2005. – 148 s.
25. Mariana M. Accounting and fiscal policies regarding the treatment of assets depreciation – national and international. Internal Auditing and Risk Management. 2011. V. 2(22). P. 32–48. URL : <http://www.kadamar.ro/articles/2011-2/2011-2-2.pdf>.

Надійшла / Paper received : 03.09.2021

Надрукована/Printed : 04.10.2021